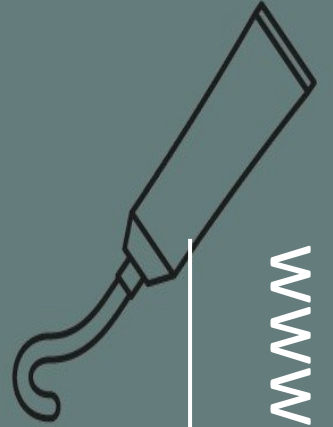
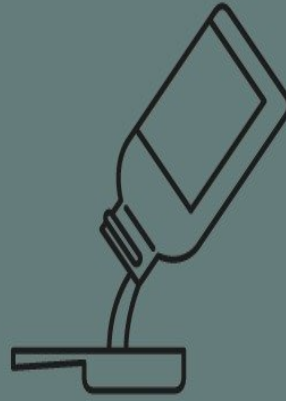
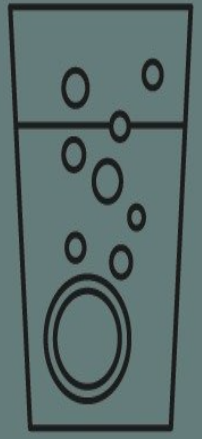
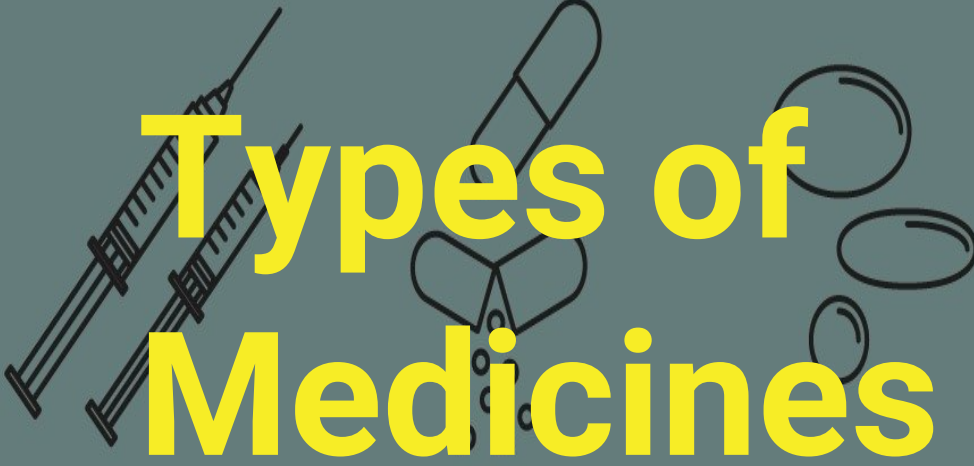

Namatek
True Education

www.namatek.com

Types of Medicines

اشکال دارویی

فهرست مطالب

۱. دارو چیست؟
۲. تعریف اشکال دارویی
۳. دلایل وجود تنوع در داروها
۴. طبقه بندی اشکال دارویی

بسیاری از ما در هنگام بروز بیماری، از داروهای مختلفی استفاده کرده ایم؛ اما شاید برای شما هم این سوال پیش بیاید که دلیل وجود تنوع در اشکال دارویی چیست؟ این مبحث بسیار مهم است؛ زیرا باید داروها به بهترین شکل ممکن تهیه و عرضه شوند تا اثربخش باشند. در این مقاله قصد داریم شما را با انواعی از اشکال دارویی و ویژگی های آن ها آشنا کنیم.

با ما همراه باشید.

#۱ دارو چیست؟

قبل از ظهور داروهای امروزی، انسان از اشکال مختلف گیاهان و از قسمت های خارجی بدن جانوران برای کمک به ترمیم زخم و یا برای تسکین علائم ناشی از عوامل عاطفی و جسمی استفاده می کرد؛ اما امروزه داروها را از طریق سنتز شیمیایی و اصلاح مولکولی به دست می آورد. دلیل وجود انواع اشکال دارویی، نحوه اثربخشی آن ها می باشد؛ زیرا اثربخشی یک دارو بستگی به شکل دارو و طرز مصرف آن دارد.

داروها موادی هستند که در صورت استفاده در ارگانیزم زنده، بر عملکردهای بیولوژیکی تاثیر می گذارند. از ترکیبات شیمیایی داروها برای تشخیص یا پیشگیری بیماری ها استفاده می کنند.

مواد کمکی یا مواد دارویی غیرفعال که در داروها استفاده می کنند؛ عبارتند از:

- رقیق کننده ها
- روان کننده ها
- مواد نگهدارنده
- مواد رنگی
- مواد طعم دهنده

#۲ تعریف اشکال دارویی

اصطلاح "اشکال دارویی" به فرمولاسیون دارویی گفته می شود که در آن مخلوط خاصی از مواد دارویی (مواد دارویی فعال) و اجزای غیرفعال (مواد کمک کننده) وجود دارد. این مواد به منظور تسهیل در انتقال، در بسته بندی های خاصی قرار می گیرند.

#۳ دلایل وجود تنوع در داروها

علاوه بر اطمینان از انتقال ایمن و راحت دوز مورد نیاز مواد دارویی به محل های اثرشان، دلایل دیگری هم برای وجود اشکال دارویی قابل ذکر هستند که به آن ها اشاره می کنیم:

- برای اثرگذاری سریع به عنوان مثال انواعی از داروها به شکل تزریقی و استنشاقی نیز تولید شده اند.
- برای جلوگیری از طعم نامطبوع یا بوی زننده داروها از مواردی مانند کپسول ها، سوسپانسیون های ماسک دار و یا قرص های روکش شده استفاده می شود.
- برای تهیه فرآورده های دارویی پایدار، موثر و بی خطر برای مصرف در شرایط مناسب.
- برای محافظت از مولکول های دارو در برابر تاثیر اسید معده؛ به عنوان مثال استفاده از قرص های روکش دار.

- برای تهیه داروهایی با سرعت مناسب از پیش تعیین شده و اثر درمانی طولانی مدت؛ به عنوان مثال قرص ها و کپسول ها.
- برای تهیه اشکال داروهایی به فرم هایی که در آب حل می شوند؛ به عنوان مثال سوسپانسون ها.
- برای تهیه فرم هایی به صورت مایع، شفاف و ذرات معلق، مانند آمپول و قطره چشم.

#۴ طبقه بندی اشکال دارویی

اشکال دارویی یا بر اساس مسیر مصرف و یا فرم فیزیکی شان طبقه بندی می شوند.

#۴-۱ دسته بندی اشکال دارویی بر اساس مسیر مصرف

(۱) فرم های خوراکی

اشکال دارویی که به صورت خوراکی هستند برای اثرات سیستمیک مصرف می شوند. آن ها از طریق مخاط مختلف دستگاه گوارش جذب می شوند. به عنوان مثال می توان به قرص، کپسول، گرانول، پودر و امولسیون اشاره کرد.

(۲) فرم های موضعی

این نوع از اشکال دارویی بر پایه مواد جامد (به عنوان مثال پودرها) و نیمه جامد (مانند پمادها، کرم ها، ژل ها و خمیرها) می باشند که ترکیباتی آب گریز هستند. این داروها عمدتاً برای استعمال خارجی بر روی پوست و سطوح موضعی استفاده می شوند.

(۳) فرم های مقعدی

اشکال دارویی در این دسته محلول ها، شیاف ها یا امولسیون ها هستند. این نوع داروها زمانی استفاده می شوند که بیمار منع مصرف خوراکی دارد؛ بنابراین از این نوع استفاده می کند که توسط مایعات دستگاه گوارش حل می شوند و عمل می کنند.

(۴) فرم های تزریقی

این گروه معمولا محلول ها یا سوسپانسیون های استریل شده هستند. این نوع از اشکال دارویی ذراتی محلول هستند که با استفاده از سرنگ و سوزن به بدن تزریق می شوند.

۵) فرم های تنفسی (استنشاقی)

این نوع از اشکال دارویی به صورت ذرات جامد گازی یا ذرات جامد فوق ریز هستند که به ریه ها منتقل می شوند و عمدتاً برای درمان و مدیریت بیماری های تنفسی مورد استفاده قرار می گیرند.

۶) فرم های واژینال

اشکال دارویی با این فرم برای استفاده در حفره واژن جهت جلوگیری از موارد زیر استفاده می شوند:

- بارداری
- عفونت های واژن
- علائم موضعی یائسگی

فرم های واژینال معمولا به شکل های زیر می باشند:

- کرم
- قرص
- ژل واژینال
- شیاف
- پماد
- تامپون

(۷) فرم های چشمی

اصولا به محلول ها، پمادها و سوسپانسون های استریلی گفته می شود که عاری از ذرات یا مواد محرک چشم هستند و باید آن ها را به آرامی درون چشم ها بریزیم. از این نوع اشکال دارویی برای

درمان اختلالات چشمی استفاده می شود؛ به عنوان مثال عفونت، التهاب یا اختلالات داخل چشم.

(۸) فرم های بینی

فرمولاسیون های بینی سیستم هایی مبتنی بر آب هستند که از داخل قطره چکان یا بطری های فشاری پلاستیکی به داخل حفره بینی تزریق می شوند. این نوع از اشکال دارویی عمدتاً برای درمان اختلالات بینی و آلرژی ها استفاده می شوند.

(۹) فرم های گوش

اشکال دارویی در این دسته محلول های آبی هستند. معمولا توسط گلیسرین یا سایر محلول ها تهیه می شوند که برای درمان اختلالات موضعی در مجرای گوش تزریق می شوند.

#۲-۴ دسته بندی اشکال دارویی بر اساس فرم فیزیکی

(۱) فرم های جامد

اینها محصولات دارویی با شکل و حجم مشخصی هستند که تقریباً ۹۰٪ از انواع اشکال دارویی که از نظر بالینی برای بیماران تجویز می شوند را در بر می گیرند. این فرم به طور کلی شامل دو نوع فرمولاسیون قرص و کپسول است. سایر موارد آن شامل پودر و گرانول می شود.

(۲) فرم های نیمه جامد

این نوع از اشکال دارویی روی پوست یا غشای مخاطی اعمال می شوند. به عنوان مثال می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- پمادها
- خمیرها
- کرم ها
- ژل ها

(۳) فرم های مایع

این فرم شامل محصولات دارویی می باشد که به صورت محلول، سوسپانسیون، کلوئیدون و امولسیون تجویز می شوند.

(۴) فرم های گازی

این نوع از اشکال دارویی می توانند شامل ذرات جامد یا گازی باشند که به منظور استنشاق استفاده می شوند.